

Opšti postupak ponašanja u slučaju udesa

- Ostanite prisebni, ne paničite!
- Pratite uputstva organa nadležnih službi i obaveštenja putem sredstava javnog informisanja
- Što pre napustite prostor - mesto nastanka udesa, kako bi ste izašli iz zahvaćene zone pravca duvanja vetra
- Potražite medicinsku pomoć ukoliko imate ozbiljne sumnje da ste bili izloženi opasnim materijama

Ukoliko ste u vozilu:

- Ostanite pribrani!
- Zatvorite prozore i držite ih zatvorenim, isključite klima - uređaje i ventilaciju
- Ostanite u vozilu, uključite radio i pratite obaveštenja i uputstva nadležnih službi

Korisni telefoni

Vatrogasci - spasioci **193**

Hitna medicinska pomoć **194**

Policija **192**

Operativni centar Odeljenja za vanredne situacije **1985**
(do uspostavljanja broja 112)

MUP - Sektor za vanredne situacije
Odeljenje Smederevo **026 4626 948**

HBIS GROUP Serbia & Steel d.o.o. Beograd
Direktor kancelarije Borda direktora
063 108 3004

**Značaj prevencije i
pravilnog postupanja
u zaštiti od hemijskog udesa**

O nama

Kompanija HBIS GROUP Serbia Iron & Steel d.o.o. Beograd, ex Železara Smederevo d.o.o. poznata je u jugoistočnoj Evropi po proizvodnji elika, toplovaljanih i hladnovaljanih proizvoda i belog lima.

Pogoni kompanije HBIS GROUP Serbia Iron & Steel d.o.o. Beograd iji po eci datiraju još iz davne 1913. godine su smešteni na tri lokacije u Srbiji u selu Radinac nadomak Smedereva, u Šapcu i Kuvu. Ogranak Šabac je postrojenje za proizvodnju belih limova, a Ogranak Kuvu je postrojenje za proizvodnju kromiranih limova.

HBIS GROUP Serbia Iron & Steel d.o.o. Beograd - Ogranak Smederevo nalazi se na periferiji grada Smedereva u zoni sela Radinac. Po obodu lokacije Ogranka Smederevo nalaze se naselja Radinac, Vranovo i Ralja sa ukupno oko 10 000 stanovnika. Površina koju zauzima kompleks je 293 [ha].

Seveso operater

Seveso postrojenje je postrojenje u kojem se obavljaju aktivnosti u kojima je prisutna ili može biti prisutna opasna materija u jednakim ili većim količinama od propisanih. Na osnovu **Zakona o zaštiti životne sredine** („Sl. glasnik RS”, br. 135/2004, 36/2009, 36/2009 - dr. zakon, 72/2009 - dr. zakon, 43/2011 - odluka US, 14/2016, 76/2018 i 95/2018 - dr. zakon), kao i podzakonskih akata, donesenih na osnovu ovih zakona HBIS GROUP Serbia Iron & Steel d.o.o. Beograd je, zbog količina opasnih materija koje se nalaze ili se mogu naći na kompleksu u Ogranku Smederevo, seveso postrojenje višeg reda. Informisanje javnosti o rizicima i merama zaštite od hemijskog udesa je jedna od obaveza seveso operatera. U cilju upoznavanja okolnog stanovništva i svojih najbližih komšija sa tom tematikom, kao i sa aktivnostima u svom redovnom radu, HBIS GROUP Serbia Iron & Steel d.o.o. Beograd je priredio ovu brošuru.

Zaštita od hemijskog udesa

Hemijski udes je iznenadni i nekontrolisani događaj ili niz događaja koji su izmakli kontroli prilikom upravljanja određenim sredstvima za rad i prilikom postupanja sa opasnim materijama u proizvodnji, skladištenju, prometu i može biti praćen požarom, eksplozijom, izlivanjem i isparenjima. Posledice udesa mogu ugroziti bezbednost i živote ljudi, materijalna dobra i životnu sredinu, ali se mogu značajno umanjiti ako su ljudi dobro informisani, upoznati sa načinom prevencije i pravilnim postupcima za reagovanje. Od velike je važnosti da se zadrži prisebnost i da se bez panike prate uputstva nadležnih službi.

Opšte informacije o prirodi opasnosti koja može nastati

Opšta opasnost koja bi mogla nastati, ukoliko bi došlo do hemijskog udesa predstavlja formiranje oblaka:

1. Amonijak intenzivnog i oštrog mirisa, koji može biti toksičan i iritira i za disajne organe i korozivan za kožu uz prisustvo vlage u zoni neposrednog okruženja postrojenja, u zavisnosti od meteoroloških uslova. Karakteristični efekti udesa po život i zdravlje stanovništva: pojava zdravstvenih simptoma kod ljudi (iritacija nosa i grla, iritacija i suženje oči, teško disanje, iritacija i crvenilo kože), primetni znaci u okolini (dim, prodorni miris, zvučni efekti), u kratkom vremenskom trajanju, odnosno dužem u zavisnosti od vrste udesa/akcidenta i složenosti akcije zaštite i otklanjanja opasnosti.

2. Visokoprogasna bezboja i mirisa, koji je toksičan ako se udiše. Deluje kao zagušljivac - zamenjuje kiseonik u vazduhu. Karakteristični efekti udesa po život i zdravlje stanovništva su simptomi vezani za nedostatak kiseonika: nepravilan rad srca, glavobolja, dezorijentacija, problem sa vidom, u težim slučajevima i koma. Prilikom produženog izlaganja može dovesti do srčanih problema.

Mere i aktivnosti koje preuzima HBIS GROUP Serbia Iron & Steel d.o.o. Beograd

U skladu sa statusom seveso operatera višeg reda, u HBIS GROUP Serbia Iron & Steel d.o.o. Beograd izdani su dokumenti: Izveštaj o bezbednosti i Plan zaštite od udesa. Ova dva dokumenta sadrže procenu rizika, mere prevencije i mere zaštite od hemijskih udesa. Takođe, u njima je opisan i redosled aktivnosti u slučaju udesa, kao i sastav ekipa koje u slučaju udesa odgovoraju na udes. HBIS GROUP Serbia Iron & Steel d.o.o. Beograd je u stalnom procesu sprovođenja mera i aktivnosti kojima se verovatno može smanjiti hemijskog udesa svodi na minimum, od kojih navodimo neke:

- Identifikacija opasnosti, procena i kontrola rizika, redovni monitoring, sprovođenje preventivnih i korektivnih mera,
- Opređenost rukovodstva za obezbeđivanje svih potrebnih resursa i uspostavljanje sistema za upravljanje bezbednošću,
- Dosledna primena odredbi iz dokumenata Izveštaj o bezbednosti i Plan zaštite od udesa, u cilju smanjenja verovatnoće odigravanja neželjenih događaja i pravovremenog i odgovarajućeg odgovora na udes,
- Primena preventivnih mera, izbegavanje ili uklanjanje uzroka faktora koji bi mogli dovesti do hemijskog udesa,

- Primena najboljih dostupnih tehnologija i tehnika,
- Uvođenje savremene tehnološke opreme sa automatizovanim sistemom upravljanja, čime se smanjuje i mogućnost za odigravanje nepredviđenih situacija,
- Definisanje svih poslova odgovarajućim procedurama i uputstvima,
- Stručno unapređenje kadrova za upravljanje rizikom od hemijskih udesa,
- Upoznavanje zaposlenih i spoljnih izvođača sa opasnostima i rizicima koji postoje prilikom radnih procesa unutar postrojenja,
- Obuka za rad sa opasnim materijama za zaposlene koji direktno ili indirektno učestvuju u manipulaciji sa opasnim materijama,
- Pokrivenost svih objekata na lokaciji sistemom automatske i ručne dojavne požara kao i stabilnih sistema za gasnu detekciju sa 24-časovnim monitoringom,
- Prisustvo profesionalne vatrogasne jedinice na lokaciji sa dovoljnim brojem ljudi i odgovarajućom tehnikom opremljenošću. Obezbeđeno dežurstvo vatrogasne ekipe prilikom pretakanja zapaljivih tečnosti iz autocisterne, kao i prilikom izvođenja radova zavarivanja i sečenja. U slučaju potrebe, vreme dolaska vatrogasne jedinice na mesto intervencije iznosi približno od 2 do 5 minuta.
- Redovne kontrole i pregledi sredstava za rad, opreme i uređaja za detekciju i gašenje požara, kao i stabilne detekcije gasa u cilju održavanja u ispravnom - funkcionalnom stanju.

Obaveštenje i informisanje u slučaju udesa

HBIS GROUP Serbia Iron & Steel d.o.o. Beograd se obavezuje da će u slučaju udesa ili potencijalne opasnosti od udesa, sve aktuelne podatke odmah saopštiti bezbednost potencijalno ugroženog stanovništva u najkraćem vremenskom roku dostaviti Grupi za vanredne situacije Grada Smederevo i MUP-u RS, Sektoru za vanredne situacije, Odeljenju za vanredne situacije Smederevo.

Opština Smederevo raspolaže sa 11 sirena koje mogu da se aktiviraju u slučaju hemijskog udesa u cilju obaveštavanja i upoznavanja stanovništva.

Grad Smederevo preporučuje da se u slučaju udesa informišu preko sredstava javnog informisanja (tv, internet, radio) i prate zvanična uputstva izdata od strane nadležnih službi (Sektora za vanredne situacije MUP Srbije, Štaba za vanredne situacije, službe hitne medicinske pomoći i sl.).